

Delavsko-kmetijski list.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrtletno 15 Din. Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 9/II.

Leto II

LJUBLJANA, 8. januarja 1925.

Štev. 2.

Po praznikih.

Božični in novoletni prazniki so za nami. Dobro je, da se ob tej priložnosti zamislimo malo nazaj v vse božične praznike, ki smo jih dostaj preživeli v Jugoslaviji. Za delovno ljudstvo je priporočljivo, da pomisli na preteklost, da bi moglo hoditi po pravi poti v bodočnost.

Štedem praznikov smo se preživeli v monarhiji 818.

O božičnih praznikih l. 1918 je omenila delovno ljudstvo Jugoslavije beogradska vlada, v kateri so sedeli radikali, demokrati (na slov. demokrate dr. Kramer) in klerikali. Prva kontrarevolucionarna vlada v Jugoslaviji. Klerikalcem tedaj to na misel ni prišla avtonomija — oni so vadili skupaj s Željovimi demokrati in radikali proti delovnemu ljudstvu, ki je zahtevalo svobodo in kraha in se zbiralo pod en bojevalni prapor v znamenju srpa in kladiva. Srbska, slovenska in hrvaška gospoda se tedaj ni prepirla za centralizem in federalizem; kajti tedaj je bilo v nevarnosti gospodarstvo meščanstva in meščanstvo vseh narodov in „plimen“ je bilo enotno proti delavcem in kmetom Slovenije, Hrvatstva, Srbije ...

Ob božičnih praznikih l. 1919 je vlada nad delovnim ljudstvom 818 monarhije demokrato-socialistična vlada. Slov. demokrat Kramer je ostal v vladi, namesto da je na njegovi levici mesto dr. Korolca sedel tedaj voditelj slovenske socialne demokracije — Tone Kristan. Ljudstvo je bilo vedno bolj nezadovoljno, neval delavskega razreda in meščanske strdne je bil vedno močnejši in gospoda je sklenila, da pohiše v vlado socialno demokracijo, da pomaga ona odštiti gibanje proletariata. In socialna demokracija je postala alat buržoazije in se zvezala s njo za hrbtom proletariata ...

O božičnih praznikih l. 1920 je bila vlada kriza. Od vlade so je postal dr. Korolec, potem ko je omadalval sebe s hrvojskimi federaliziranjem. On je pomagal strditi 818 monarhijo, vreda do tedaj zmagovali proletariata v defenzivo in zagotoviti nadvlado srbske gospode. Korolec, „vodja slovenskega naroda“, je utrdil centralizem in omogočil nadvlado srbske gospode, ki je tedaj sklenila, da lahko še sama prevzame vlado v svoje roke, potem ko ji je (Stranka L.) (Judahij) (Saparjev) in socialna demokracija pripravila tla.

Delovno ljudstvo Slovenije bi moralo tedaj Korolca in Kristana kritizirati, po jih ni, temveč jim je v bodoče še bolj sanjalo svoje usode, tako da je delovno ljudstvo kritikal „voditelja“ Korolca.

Srbska buržoazija je izdala proti proletariatu Obznanilo, potem ko je Korolec opravil svoje rebeljsko delo nad delavstvom ...

O božičnih praznikih leta 1921 je pel nad delovnim ljudstvom 818 vlado Pašiča-Davidoviča - Funtja - Željova - mudlimanov (Spah). Pod strdne je še bila vidovdanska ustava in zakon o načrtu države. — Narodni socialisti so glasovali za ta zakon, po katerem je bilo do časa še 15.000 ljudi preganjanih, zaprtih, izsilanih ...

O božičnih praznikih l. 1922 je omenila listino, base, krupavno delovno ljudstvo šteta Pašičeva volivna vlada. Klerikalci, socialdemokraci, narodni socialisti, samostojni, Hrvati — vsi so pomagali srbski buržoaziji do nadvlade. Srbska buržoazija in njena proletariata — radikalna stranka ni več potrebovala teh ključev in pomagalo in je ustvarila samo konzervativno volivno vlado.

Kandidatna lista

Delavsko-Kmetskega Republiškanskega Bloka

za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto (Kranjsko).

Nosilec liste:

Makuc Ivan, železničar v pokoju, Ljubljana.

Okraja Črnomelj in Novomesto (vezana):

Kandidat: **Jerman Ivan**, posestnik, Črnomelj 195.
Namestnik: **Kmetič Leopold**, posestnik, Črnomelj 165.

Okraja Kamnik in Kočevje (vezana):

Kandidat: **Vrhovec Franc**, zidar, Ljubljana.
Namestnik: **Šimnovc Andrej**, delavec, Vodice 36.

Okraja Kranj in Logatec (vezana):

Kandidat: **Osterc Rajko**, tapetnik, Ljubljana.
Namestnik: **Podlipnik Franc**, delavec, Tržič 102.

Okraj Krško:

Kandidat: **Martinšek Ivan**, kmet, Vrhovo 26, p. Radeče.
Namestnik: **Kragelj Franc**, rudar, Konej 37, p. Št. Janž.

Okraj Litija:

Kandidat: **Čebin Matevž**, rudar, Arziše 58, p. Zagorje ob Savi.
Namestnik: **Hrast Albin**, kmet, Vir 10, Stična.

Ljubljanska okolica in Radovljica (vezana):

Kandidat: **Žorga Jakob**, strojevodja, Ljubljana.
Namestnik: **Ferčec Matevž**, delavec, Jevanje.

Kandidati niso od nikogar postavljeni, temveč so bili vsi izvoljeni na konferencah.

To je lista, za katero bo 8. februarja glasoval vsak delavec in republikanski kmet. Na listi je devet delavcev (med njimi rudarji in železničarji) in štiri kmetje. Na listi ni nobenih „učernih“ dohtarjev, žurnalstov in goljufov, kot so to na klerikalni in Prepeluhovi listi, ampak so sami delavci in kmetje, ki so se z dejanji dokazali, da so vneti borci za delavsko-kmetsko stvar do njene popolne zmage. Makuc, Vrhovec, Osterc, Čebin in Žorga so bili že nešteto krat v zaporih, preganjanji in odpušteni, ker so se neustrašno borili za pravico. Tudi drugi so že mnogo žrtvovali v boju za osvobodjenje delavcev in kmetov, za delavsko-kmetsko republiko. Ali niti eden od njih ni klonil, temveč še bolj so se zavzeli za pravico. In v boju za zmago delovnega ljudstva bodo vztrajali do konca.

Vsak delavec in republikanski kmet bo torej 8. februarja glasoval za to listo, ker se nahajajo na njej sami ljudje, ki so že dokazali, da jim je stvar delavcev in kmetov, delavsko-kmetska republika res pri srcu in da se za njo dejansko in uspešno borijo.

Edino to je lista delavcev in kmetov Slovenije. Listo za Štajersko bomo objavili v prihodnji številki.

8. februarja bo vsakdo glasoval za

MAKUCA.

8. februarja bodo vsi železničarji volili

MAKUCA.

8. februarja bodo vsi rudarji volili

MAKUCA IN ČEBINA.

latali, socialdemokraci, narodni socialisti, samostojni, Hrvati — vsi so pomagali srbski buržoaziji do nadvlade. Srbska buržoazija in njena proletariata — radikalna stranka ni več potrebovala teh ključev in pomagalo in je ustvarila samo konzervativno volivno vlado.

Lažnobloditelj slovenskega proletariata Klemenčič in Fehjančič sta pomagala tedaj zapeljani Ljubljanski proletariata klerikalnim v krizo. Leta 1920 je Korolec dal strditi federalizacijo. L. 1922 sta mu pridružil delovno in hrvojsko Klemenčič in Fehjančič. Klerikalci niso mogli pričakovati

— Doplačite v hot! Dopisnik delavskega lista je sodrug — ki rdečinstvom živi, z njim dela, svoj razred ljubi, ga skoz in skoz pozna in pristubkujevsem tokom v delavskim življenju ter z ljubeznivo poroča o vsem, kar delavstva množica misli, čuti in doživlja.

lepšega božičnega darila, kot je bila Zvez delovnega ljudstva v Ljubljani.

Za novoletno darilo sta po hotela izročili ta dva — čita proletariata „socialističnim“ birokratom, koristjem, bivšim ministrom in radikalnemu agentu štetavca.

Tu jima pa je izpodletelo — proletariata je ispregledal, ali precej kasno. Žalosten božič je bil to ... V znamenju ribice se je pričelo novo leto.

Za božič l. 1923 je še vedno vlada Pašičeva radikalna vlada. Podpirali so jo klerikalci in Radji. Podpirali so jo podlagi Markovskega protokola. SLS, „predstavica slovenskega naroda“ je drugič prodala Slovence srbski radikalni gospodi na — skledo lete ... Slovensko delovno ljudstvo pa še vedno ni spregledalo.

In letos!

Letos je delila „mir ljudem“ Pašič-Pribežičeva vlada s grobojo, da po obnami nad celokupnim proletariatskim razredom napove obznanilo nad hrvaškimi narodom. In klerikalci so s svojim plašenjem po trebahu omogočili tako vlado, ki nepovedaje volni prebivalstva Jugoslavije diktirano. Napovedaje je zato, kar misli, da staja ljudje še vedno za dr. Korolca, ki je vedno pripravjen prodati delovno ljudstvo. Ali delovno ljudstvo polagoma spoznavno vlogo Korolcov, Prepeluhov in podobnih Judov ter se torej zbirajo okrog

Delavsko-kmetskega Republiškanskega Bloka

ki vodi delavce in kmete v boj za umago socialne in nacionalne svobode, za doseg kraha in mira, za umago pravice, za umago zadržanih in teptanih.

Sedmi božič, sedmo novo leto, sedmi križ na ramenih delovnega ljudstva Slovenije, Kristus je omagal pod enim križem. Delovno ljudstvo ni omagalo pod sedmimi ... Šibko je še to delovno ljudstvo, ali vendar je močno. Morala bo pod težino sedmega križa spregledalo ...

V zaporu sada Sedaj, Fric, Stroj in drugi, v Trbovljah leži Fakin in drugi, na ljubljanskem pokopališču leže 14 hrvojski klerikalnega rubejstva, v Zagrebu so obrabni v ostri rakvi Aliagi ... Števirni križi ... Tisoči brezposelnih, razstrpanih, gladnih. Kmet se pogress v dolgovi in davkih.

Teška in huda je križeva pot delovnega ljudstva Slovenije, hujša in bolj krvava, kot je bila križeva pot Jozeta Kristusa, ki so ga pred 1928 leti zovili v planca ...

Delovno ljudstvo Slovenije še ni imelo v Jugoslaviji božič in novega leta. Tudi letos je imela božič in buržoazija.

Misli je sedmi božič sodenkrat bitnega delovnega ljudstva, ki polagoma spregledava in gre na pot, ki mu je hata Delavsko-kmetski republikanski blok, na pot — osvobodjenja, na pot božice — vseh zadržanih in teptanih ...

To so moje misli po katehitičnih praznikih 1924/25.

Katilina.

Preč z „zakonom o zaščiti države“!

(Ob razpisu HRSS.)

PPZ vlada ne je odločila na razpisu HRSS. P-1 širini teli je buržoazija razpisala komunistično ... to misle, da bo s tira ... delavsko

gibanje. Za let-šnje novoletno darilo je srbska buržoazija razpustila HRSS, zaplenila njeno premoženje, ustavila liste in aretirala nekaj voditeljev v nadi, da bo s tem zlozmi gibanje Hrvatov proti srbski nadvladi in za samostojno hrvatsko republiko.

Obznanila zakon o zaščiti države, preganjanja, odpuščenja, aretacije, krute obsodbe, obožanja, streljanja — vse te barbarske metode naše buržoazije niso uničile delavkega gibanja. Nasprotno! Iz vrst bojovnega proletariata so izginili oni, ki so se hoteli v tem gibanju je osebnostno, materielno okoristiti, niso pa bili pripravljeni, da se za sveto proletarski stvar živujejo. Ljudska se je ločila od plemice. Zdravo jedro je ostalo in okrog tega jedra se zbirajo vedno bolj zavedne delavsko-kmetске množice, ki bodo končno zmagale, ker mi marajo zmagati.

Sedaj je raztegnjen zakon o zaščiti države na HRSS na stranko hrvatskih kmetov. Ta zakon je zadel sedaj ono stranko, ki ni hotela mešar shiti o tem, da se je treba boriti proti temu vjemnemu zakonu, češ, da je naperjen samo proti komunistom. Radič se je bahal na javnih shodih, da je HRSS pomagala uničevati komunizem tega istega Radiča in njegovo HRSS je sedaj zadel ta „prohkomunistični“ zakon. Vsakdo, in tudi Prihčević-Zerjavov „Jutro“ ve, da Radič ni boljševik in da nikdar boš vik ne bo; PPŽjevci vedo, da HRSS, ki je proti militarizmu in nasilju ustanavljala tamburška društva pod banderami z Marijino podobo in napisom: „Živela republika!“, da je taka stranka vse prej kot boljševiška. To ve PPŽ absolutistični režim prav dobro HRSS ni razpuščena zato, ker je še nikdar Radič v Moskvo in se baje zvezal z boljševiki, — ker se v resnici nikdar ni — ampak HRSS je razpuščena zato, ker srbska buržoazija neče dati vajeti iz rok, ker hoče PPvlada z nasiljem uveljaviti nadvlado srbske kapitalistične in militaristične gospode. HRSS je razpuščena, ker je vodila *mirotvoren* (ne revolucionaren) boj Hrvatov proti srbski nadvladi. S tem je srbska buržoazija ponovno dokazala, da se ne bo umaknila volivnim krogičam, da se ne bo udala izvoljenim poslancem, ampak da se bo udala šele tedaj, ko bo *bojevna sila* združenih delavcev in kmetov večja, kot sila reakcije.

Te volitve ne bodo nič odločile. Ampak glasovi, oddani za boji proti PPŽ absolutističnemu režimu bodo pokazali, koliko je delovno ljudstvo vztrajalo kljub vsemu terorju v boju za svoje pravice. Kaj bo povzročil razpust HRSS? V HRSS — bo razčistilo. B gatači in drugi paraziti — stranki bodo odgovorili, 22 poslancev je že odstopil, za Radiča samega se še ne ve, ali se bo upal ali ne. Sicer pa je to postranska stvar. Maraidko bo odgovoril — ali hrvatski kmet in delavec bosta vztrajala in se bosta združila ter *postrila svoj boj* proti reakciji v spoznanju, da je skupen sovražnik delavca in kmeta — buržoazija. Kmet se bo poslovil od meščanskih, gosposkih strank in bo podal roko proletariatu.

Hišna preiskava je bila tudi pri Prepeluhu. In Prepeluh je prepričal policijo in policija sama se je prepričala, da je Prepeluh popolnoma nedolžen kraljev republikanec in ga je puštil v miru. Prepeluh, ki je sam dajal bronjavno zapirati rudarje, pač ne more biti nevaren gospod, ki biča danes delovno ljudstvo.

„Socialisti“ je ob razpustu HRSS prvič v življenju soc. demokracije zapvil: Dol z zakonom o zaščiti države! Mogoče bo to zapvila tudi „Nova Pravda“, glasilo narodnih socialistov, ki so glasovali za ta izjemni zakon. Hlnavci! To jim ne bo pomagalo. Ljudstvo bo sodilo tudi one, ki so kakorkoli pomagali absolutizmu na nogo „Slovenec“ udarja istočasno proti reakciji in boljševikom. To je stara klerikalna taktika: Streljati železničarje, zapirati delavske organizacije, govoriti o pčštenosti in pravici — in v dejanju pa deliti najhujšo krivico.

Zakon o zaščiti države, absolutizem, teror PPŽ vlade, izdajalski in hinavski vloga klerikalcev, socialpatriotov in narodnih socialistov — vse to ho združilo delavce in kmete v *enotno bojovno zvezo proti reakciji in nasilju gospode!* za svobodo delavcev in kmetov v *svobodni delavsko-kmetški republiki*.

Svojih zahtev pa niti kmetje, niti delavci ne bodo dosigili in uveljavili s tamburicami, rožnimi vencii, Mirajinimi družbami, s kličeplatvom in strahopetno stjo, temveč le z b-jem. To je menda dovolj jasno dokazala nova uporaba zakoni o zaščiti države proti hrvatski kmetški stranki.

Srbska buržoazija je z novim letom udarila po kmetu, bolgarska in rumunska gopoda uganjata najhujša nasilja nad kmeti in delavci, italijanski f-šisti bočejo z umori in požigi podaljšati Mussolinijevo diktaturo. Meščanska „demokracija“ je povs- d napovedala diktaturo nad delavci in kmeti — in ti jo bodo zlozmi s *solidarno* tjo v prvotvalnem boju. In tedaj bodo padli meščanski izjemni zakon.

Sedej ne sme kandidirati.

V zadnjem trenutku smo preih večjo, da je mariborsko okražno sodišče *odbito kandidaturo našega sodruga — jetnika Alojzija Sedeja*. Razli je ta, da je S. Sedej obsojen na težko ječo in da se ta težka ječa razlaga kot robitja; kdor pa je obsojen na robitjo, ne sme kandidirati.

Ves slovenski proletariati obsoja ta ukrep. Baš radi tega, ker je bil sodrug Sedej obsojen na težko ječo radi govora v delavsko-kmetški republiki, ker je S. Sedej z dejanji dokazal, da je vreden zaupanja delovnih množic Slovenije — ga je razrednozavedni proletariati kandidiral pri državnozbornih volitvah, da z glasovanjem za S. Sedeja izrazi svoj odpor proti režimu in svojo voljo za dosego delavsko-kmetške republike. Konferenca štajerskega proletariata ga je enoglasno ob velikem navdušenju vseh delegatov postavila za nosilca liste na štajerskem. Sodrugi na Gorenjskem so ga kandidirali za ravnatelj štaj. okraj, ravnotako je bil postav-

ljen v ljubljanski okrolici in v ljubljani sami. Delavstvo je hotelo glasovati za svojega voditelja, za jetnika Sedeja. Biriči so to prepričali!

Onemogočeno nam je, kandidirati sodruga Sedeja. Toda glasovi, ki bodo padli za Delavsko-kmetški republikanski blok, bodo glasovi za S. Sedeja in za njegovo idrjo, za delavsko-kmetško republiko.

Omeniti je treba tudi nesramno postopanje jetniške uprave v Mariboru. Ravnatelj kaznilnice je prepovedal obiskati S. Sedeja, ko je prišel v Maribor naš delegat, da se pogovori z njim glede kandidature. Odklonil je vsak pogovor. S: v Makedoniji se s političnimi jetniki ravna drugače.

Proletariati Slovenije ne sme pozabiti osmega februarja na beli teror in njegovo žrtve. —

V prihodnji številki objavimo že kandidatorno listo Delavsko-kmetškega republikanskega bloka.

Tako je v kulturni Sloveniji.

Srbija je znana po tem, da se tam silno nečloveško postopa z jetniki. Ali „kulturna“ Slovenija jo hoče prekositi. V mariborski kaznilnici je sodrug SEDEJ, s katerim se ne postopa kot s političnim jetnikom, ampak kot z navadnim močencem.

Dovoljuje se mu le en obisk na tri mesece in eno samo pismo na šest tednov. Vse druga pisma se mu ne izročijo.

Celjska jetnišnica je dovolila, da smo tamkaj zaprtim sodrugom poslali brzičnna darila — mariborska kaznilnica tega ni dovolila!

Tako se ne postopa s političnimi jetniki niti na Balkanu, še manj v takozvanih kulturnih državah.

Sodrugi, lajšajte trpljenje svojega bora s tem, da zbirate prispevke za njegovo družino in da delate za delavsko-kmetški republikanski blok!

Zakaj se ni izšla brošura Prvi junij.

Mnogi sodrugi iz različnih krajev vprašujejo, zakaj brošura „Prvi junij“ še ni izšla, in z nestrpnostjo čakajo, kdaj jo prejmejo. Brošuro bi danes lahko žebral vsak, ko bi ne naleteli na ovire, ki nam jih delajo tiskarne in pa oblasti. Hoteli smo dati brošuro v tisk ljubljanskim tiskarnam, toda one so kratkotalno odklonile, ker ne marajo tiskati resnice o fašistovskih zločinih na dan prvega junija v Trbovljah. Napovedale so nam pravi boj kot in zato smo si morali poiskati tiskarno drugod.

Brošura se je že stavila, ko je bil ravnatelj mariborske ljudske tiskarne polician na policijo, kjer mu je policijski komisar sporočil, da je tiskanje te brošure o poteku sodne razprave na povelje notranjega ministra — *prepovedano*. Tiskarna naj predloži policijskemu komisarju rokopis in imena založnikov brošure, sicer zna tudi tiskarna sama trpeti posledice.

Ta borak je malo ne samo nad tiskarno in ne nasprotje samo tiskovnemu zakonu, nego pomenja nasilje nad celokupnim proletariatom. Prvega junija je tekla delavska kri, po prvem juniju so se polnili zapori e proletariati in zdej, ko je prišlo na dan zločinstvo Orjuna, zdaj se ne sme povedati in razodeti resnice o prvotnijskih dojdkih. Zapori so se smeli polniti, razsodba se je smela proglašati, toda delovno ljudstvo ne sme zvedeti, kakaj in kako. „Jutro“ je primalo cele kolone laži o trbovejskih dogodkih, senografični zapiski sodne razprave je prepovedal. Kakor Mussolini v Italiji zaplenjuje fašopis, ki so proti njemu, tako se v Jugoslaviji zatira proletarski tisk.

Zahteva policije nasprotuje vsem zakonom in vsled tega se tiskanje brošure ne more ustaviti. Toda v Eshaziji je vse mogoče, ker zakon je tak, da se zakon ruši. Spomnimo se na pesmi „Plamteči okovi“ Mila Klopčiča, ki jih je policija zaplenila in bete pečneje dovolila, a zoper to dovoljenje je v celjskem procesu godrnjal in rabvajal državni pravdnik dr. Rus.

Usta nam režim ne bo zamašil. Naš klic in naš poziv na boji proti jugofašizmu bo odmeval vedno povsod. In kri sodruga Fakiha ter drugih vpije ... Brošura bo izšla.

Vsi na volišče!

Iz mnogih krajev nam dospevajo vesti in čujemo izjave delavcev in kmetov: Volitve so švedeli! Volitve ne pomagajo nič! Čemu gremo v volitve?

Kakor nas vse tjo take izjave, ki pričajo, da se je ljudstvo iztreznilo in da ne veruje več v volitve in v parlamentarizem, ki ga obžujejo in hvallijo socialisti vseh diač, — vendar se skrivna v takih izjavah tudi nevarnost, da delavci in kmetje ne priznavajo volitvam sploh nobene važnosti in da zaradi tega sploh ne volijo, „ker nič ne pomagajo“.

Kako nevarno so lahko take izjave, vidimo takoj, če se vprašamo: Komu pa pomagamo, če ne gremo na volišče vreci gumijastu krogičcu? Komu pomagamo iz zadreg, če delavci in kmetje ne volijo svojo stranko, ki je proti gospodi? Ali so v tem storili kaj dobrega za svojo stranko? Nikakor ne. Pač pa pripomorejo gospodi, ki nas bi še bolj tlačili, če doovno ljudstvo ne bo glasovalo za svojo listo in ker bo gospoda potem razdelila med seboj gosposke mandate in delala brez kontrole in brez odpora delavskih in kmetških množic.

Kdor ne gre na volišče, podpira kapitalistične stranke in slabi revolucionarne vrste. Buržoazija bi se veselila, če bi zavedni delavci in kmetje ne vrgh krogičce v skrinjico Delavsko-kmetškega republikanskega bloka, ker ne bi imela nobenega nasprotnika in ker bi ne bilo nitogar v parlamentu, ki bi zastopal delavske in kmetške interese.

Na volišče je treba iti, čeprav v volitvah samirni še ne bomo dosigili odprave davkov, povišanje plač, uničenje fašizma, kontrole nad produkcijo in drugo. Volitve samo nam tega ne bodo pri-

Agrarno vprašanje v Sloveniji.

Ing. D. Gustinčič.

(Nadaljevanje.)

Ta naša razdelitev ni slučajna, temveč ima svoje gospodarske in proizvodne podlage. Danes je v znanstvu narodnega gospodarstva splošno priznano, da je potreba za *normalno evropsko življenje* kmetkega prebivalstva najmanj en hektar zemlje povprečno, ali za družino pet hektarov povprečne produktivne zemlje. Ta povprečnost se nanasa namreč na kakovost zemlje, različnost nasadov in veličino kmetških družin. Zemlja mora biti torej povprečno (srednje) dobra, mora biti sposobna za potrebne nasade (tudi trava, torej tudi nekaj gozda) in poleg tega računamo, da letošnje družine povprečno po pet članov. Posetev (obrat), ki torej nima 5 ha povprečne zemlje, navadno ne more normalno prerediti in preskrbeti kmetške družine. Taka družina nima svojega „ekzistenčnega minimuma“, t. j. najskromnejših sredstev za pokritje svojih potreb. Njeni člani ne morejo živeti samo od obdelovanja svoje zemlje, temveč si morajo iskati drugod svojega zaslužka: ali v kaki domači obrti, ali pa kot delavci na tuji zemlji ali v tovarni.

Take kmete, ki niso niti popolnoma kmetje, niti popolnoma delavci, ampak pravi dvočlenci v gospodarstvu, imenujemo z latinsko besedo „pauperje“, to je ubože ali sirotake.

Mali obrat, malo gospodarstvo ali malo posestvo pa imenujemo ono, ki ga družina še lahko sama s svojimi lastnimi močmi obdela. To pa gre pri daljšem razvoju kmetijskega gospodarstva povprečno najvišje do 20 ha površine, pri čemer je tudi računano, da je v teh 20 ha zemlje tudi nekaj gozda zapodanega. Na večjih posestvih je že treba najeti delavcev. Na posestvu od 5 do 20 ha kmetška družina, kakor pravimo „izhaja“, ne ostaja pa bi, da bi kopicila bogastvo; v normalnih letih živi normalno, ki podrazumevamo mi pod to besedo za normalno. Zato imenujemo mi tega kmeta malega kmeta. On je še vedno skromen in ubožen in zato tvori s prejšnjim razredom skupen razred ubožnih kmetov.

Nad 20 hektarji zemlje pa že začne premožnejši kmet, ki pri nas navadno ni več samo kmet, ampak tudi trgovec, gostilničar ali pa „rekupovalca“. Ta je že, kakor pravimo, „trden“, doklerkrat pa tudi še „obaben“. On uporablja za obdelovanje svoje zemlje delovna še svoje člane, toda že ne izhaja več z njimi in mora uporabljati tudi dinarje in hlape. „Do 50 hektarjev ga imenujemo srednjega kmeta.“

Ako pa ima že čez 50 ha zemlje, potem pa člani njegove družine že redko delajo na polju. Oni so samo še pazniki in kontrolorji najetih delavcev, hlapev in dekel. Tudi obdelujejo svoje zemljo že z različnimi poljedelskimi stroji. Tudi leti so po navadi udeleženi na drugih spekulacijah. Ker nastopa tu že pretežna ali izključna uporaba kupljene delovne sile (delavca) in strojev, so to že izrazita kapitalistična poljedelstva oziroma kmetijska podjetja. Trgovina z lesom igra tu navadno že veliko vlogo. To je bogat kmet ali vlekmet, vlekmetič obrat.

Nad 100 ha pa nastopa že šolani ali nešolani upravitelji, je popolnoma kapitalistično vpeljan obrat in ga imenujemo veleposestvo.

Ako je pa združenih v eni roki več veleposestev, tedaj imenujemo to „latifundij“ in lastnika latifundija „latifundista“.

Kakor torej sledi iz te razdelitve, kmet ni razred sam zase, temveč poklic, ki razpada na več razredov, ki si po svojih gospodarskih interesih, kakor bomo pozneje videli, nasprotujejo. Napačno je torej govoriti o „kmetičnem razredu“, kakor to dela n. pr. Radič na Hrvatskem in čisto tudi socialisti. „Kmet“ je poklic, gospodarstva kategorija, se pa „razred“.

(Dolje prilo.)

gesle. Ampak po volitvah si bomo morali priboriti svoje pravice in z dojem podpreti svoje zastopnike. Ne volite, temveč boj. Toda volit' gremo veno. Kajti volitve so važne. One sivo brez pomena! Tega ne more niko trditi, da izid omega februaria ni važen. Zato?

Pogledimo! Danes je v Beogradu PP-vlada, ki nima večine v parlamentu. Izvedla pa bo volitve tak, ker hoče dobiti večino v parlamentu. Radikali in demokrate bi r. d. utrdili svojo nadvlado s parlamentarno večino, da bodo potem trobili v svet, saj je ljudstvo za nas, samo par protidržavnih elementov rovati med narodom. In Pribičević po tem v imenu parlamentarne države in v imenu „voje večine naroda“ poblija svoje fašistovske bande in rudarske revirje in ljubljanska predmestja.

Ore se za večino v parlamentu: Pašić in Pribičević hoče ostati naprej na viadi in izbete, kako bi se to dalo izvesti z volitvami in novim parlamentom. Kdo je pa ta vlada PP? To je diktatura srbske gospode. Nad narodi Jugoslavije. In to diktaturu je treba vrč!

Kako? Ali tak, da ostanemo doma za pečjo, zmignemo z rameni in celo „revolucionarno“ zabavljamo: volitve so švinde! P. Šić in Orjuna bi se veselila tega, ker bi potem izšla večino.

Torej gremo volit.

Koga? Ali bomo vrgli diktaturu Pašića in bele roke, če bomo volili Radića, Korodca ali Prepeluha? Tega pa ne! Ali se spominjate, da je hotel celo Radić lani poletu stopiti v Korodčevu viado? Takrat pa je bil isti terer in ista mizerija kakor prej in pozneje. Ali naj volimo Korodca in njegovo „slovensko poštenost“? Ne! Jasno je za nas: če bo Pašiću manjkalo malo, malo do večine, tedaj bo Pašić sprejel klerikalce v viado in klerikalci bodo vanjo šli ali podpirali skupaj s Prepeluhovci kak nov Mark v protokoli! Torej ne klerikalce!

Ali bomo vrgli frankiste za Prepeluha? Za tega političnega verziška? Njegove republike se ne bo ustajali Pašić, ampak se bo nasmešnil v svojo belo brado in dejal: glej, h koritu bi kod, pa mu dajmo malo zobata, tako kot je že enkrat zobal skupaj z Žerjavom. In Prepeluh bo pozabil na republiko, ker niti resno ne misli ne na njo.

Socialističnih „fakoceptev“, konsumarjev, razbijalce s parolo parlamentarizma in demokratizma tudi ne bomo volili.

Zato gremo na volišče in volimo edino-le: **Delavsko-kmečki republikanski blok.**

Zakaj, sodrugi? Reali smo, da vlada danes diktatura srbske gospode, monarhije in militarizma v Beogradu. Kdo jo bo vrgel? Kdo se bo boril resnično proti njej?

Samo ljudstvo! Samo delavci in kmetje, če se združijo v enotno in trdno bojno zvezo! Delavci in kmetje zahtevaj: svojo viado, svojo republiko in v tem znamenju se združaj v republikanski blok. Radić, Korodca in Prepeluh se hočejo poglhati s srbskimi kapitalisti. Delavci in kmetje pa bodo obračunali tako s srbskimi kakor tudi s hrvatskimi in slovenskimi kapitalisti. Kdor ne dela, naj ne je! Tovarno delavcu, zemljo kmetu!

V tem volivnem boju je na eni strani hegemonija (nadvlada) srbske buržoazije, na drugi strani pa se mora dvigniti **bojni blok** zatiranih narodov, zatiranih delavcev in kmetov. Proti PP-bloku je treba postaviti blok delavcev in kmetov. V znamenju tega bloka se morajo izvršiti volitve 8 februaria.

Delavsko-kmečki blok moramo ustvariti. To je boj, to je bojna napoved Pašić-Pribičevićevemu režimu. In v znamenju tega bloka, tega boja bomo tudi vrgli 8. februaria krogocja za Delavsko-kmečki republikanski blok.

Mi sicer ne bomo dobili večine v parlamentu. Tudi če dobi opozicija večino, to je sicer važno, ali nikar misliti, da bosta PIP odstopta. V omenjenem slučaju bi se Pašić in Pribičević poživljali na parlament in bi politizirali na pomoč generala in vojske in Jugoslavije. Potem bi odločil dojnjski boj dveh sovražnih front.

Proti beogradski diktaturi Pašića je

treba postaviti resnično odločen in bojeven blok delavcev in kmetov. Radić, Korodca in Prepeluh ne mislijo na boj, ampak samo čakajo, kdaj se bodo zopet prodali po najvišji ceni srbski gospodi.

Zato volimo samo Delavsko-kmečki republikanski blok. In to moramo vsi na volišče! Kdor ne gre volit, ta podpira Pašića in Orjuna. Kdor pa voli klerikalce, Prepeluha in drugo gospodo, ta bō pomagati, da ga bodo te stranke srbski gospodi prodale bolj drago, ker bodo imele več glis-v in več poslanecv.

Geslo delavcev in kmetov je: **Oslabiti kompromisarke in kapitalistične stranke Radića, Korodca in Prepeluha ter vzpostaviti republikanski blok** zavrednih in nezadovoljnih delavcev in kmetov za odločen boj za zmago svobode in pravice.

Na volišče! Ne sedite za pečjo! Ne zabavljajte, da so volitve švinde! Volite so važne. Zato, sodrugi, krepko na delo po volitvah. Naš blok mora zmagati! Naš boj mora vzplamteti!

Volimo vsi starega voditelja delovnega ljudstva Slovence, sodruga

MAKUČA.

Orjuna o svojih namenih.

Mi opozarjamo stalno proletariata na resničen namen Orjune: da brani kapitalist pred nezadovoljnim delavskim razredom in pridobitve slednjega uničuje, posnemajoč črne stranke Musolinija. Resnično je proletariata in slohov vse delavno ljudstvo uvidelo to nevarnost in se ji je in se ji je krepko postavljalo v bran. Naš trditelj o orjunčih so potrdili napad na Delavsko don, dogodki v Šk fj Lohi, umor F-kina, uboj pet rice delavcev, p-zg Rudarskega doma, mečkanje prstov Jivanu in dr.

Orjuna je oborožena garda kapitalistov in čuva v Jugoslaviji viado srbske gospode nad narodi, ki stremijo po svoji samostojnosti.

V zadnji številki „Orjuna“ pa priznavajo orjunski čisto odkritje svoje krivkine namene. Nič ne opletkajo, nič ne govoričijo in besedičijo o naciji in domovini ter podobnih solzavih stvareh, marveč popolnoma jasno izjavljajo: **kar vojaki in šandarji niso dovolj zanesljivi, zato bodo orjunške čete nastopale proti prevratnim elementom.**

Čitajmo, kako „Orjuna“ to razlaga. Tako-le piše:

„Prišlo je že v navado, da se tolašimo delatima v slučajih opasnih pojavov defetizma in anarhije v naši obranji politiki za običajnim lažničkim vzklicem: Saj imamo še našo slavno vojsko! Pozabljajo pa med tem, da je vojska ogledalo naroda in da sedanja vojska ni ona divna, enodušna, nacionalno edinstvena predvojna srbska vojska, a še manj pa jugoslovenska. Danes rekrutiramo v vojsko poleg poštenih in resničnih nacionalnih elementov tudi mnogo anacionalnih (t. j. nenacionalnih) tipov, ki smatrajo vojni kor za nasilje in robovanje. Mnogi med njimi celo vstopajo v vojsko z očitnim namenom, da jo razirajo in razdvajajo po prejetih navodilih.“

Orjuna se torej joka, da je armada slaba in ljudstvo „nezanesljivo“.

Nadalje čitamo: „Vojska in orožništvo nista dovolj jaka in zanesljiva obramba za slučaj revolucionarnih nastopov, kadar se nahajajo v obeh tudi nezanesljivi elementi. Najpeši primer je naš Rusija! Val revolucije najraje razbija s svojo čisto silo tudi formalno vezane edinstvo, dočim pa prožijo svestno (t. j. zavestno) organizirane čete Orjune v vsakem vrvežu najb iško obrambo (t. j. obrambo) proti vsem prevratnim namenom in po-

zibusom. In ljuto se motijo oni, ki mislijo, da mnogi v tej zemlji (t. j. državi) ne mislijo na prevrate!“

V teh kratkih stavkih je ves evan-gelij Orjune. Proti delavcem in kmetom z oboroženo silo! Koga naj smatra Orjuna za „prevratnega in anacionalnega elementa“, če ne ravno delavca in kmeta, ki nista zadovoljna z Jugoslavijo? Pa-č in Pribičević dobro ve, kakšna je sodba delovnega ljudstva o današnji Eshuziji. Da te nezadovoljne narode utrošita, se poslužujeta posebnih fašistovskih organizacij, Orjune in Serano. V imenu „nacionalnega edinstva“ vršita tve organizaciji nasilje nad ljudstvom v interesu srbske vladajoče buržoazije. Ne pozabite, delavci in kmetje, to je dejstvo. Ne porabite, kaj je Orjuna! Delavsko-kmečko republiko si bomo pridobili v boju s fašizmom in njegovim uničenjem. Nikakor pa ne drugače! Bريدو vas varajo oni, ki to prezeajo, in ki na to sploh ne mislijo. Kako je mogoče klerikalcem doseči „svobodno Slovenijo“, če niso proti jugofašizmu in če niso, ko so bili na viadi, razpustili Orjuno? Kako bo prišel Prepeluh do svoje republike, če pozablja na Orjuno? Ali se Prepeluh boji? Ali misli, da bodo delavci in kmetje verjeli na objuljeno republiko? Brez boja proti jugofašizmu ne bo svobode za delavca in kmeta! Prepeluh se previdno ogiblje tega pogljava, češ, ljudstvo ne bo prišlo na to misel. Njemu se gre za mandati in postal je — politični verižnik z republiko.

Organizirane čete Orjune proti „anacionalnim“ elementom — piše fašistovski glasilo. Proletariat ve, kaj pomenja in oznanja tako pisanje. Bilža se 8. februar, ko bo glasovanje za ali proti PePetom.

In delovno ljudstvo bo v boju zmagalo. Orjunci bodo pa propadli skupaj s PePeti.

Internacionalni pregled.

Mussolini grozi z Obznanom in s Črnimi srjancami.

Za novo leto je Mussolini presenetil opozicijo s svojo tiskovno naredbo, po kateri je bilo na en dan v ohi Italiji zaplenjenih 12 časopisov. Nadalje je sklenil ministrski svet na predlog Mussolinija, da bo proti opoziciji nastopil s svo ostrotoje zakona. Vsa reskoja zadnje da je izavzval valod novonih obtežitnih razkritij, ki jih je obelodanil fašistični odpadnik Rossi po razkritih finciji. Ta razkritja prikazujejo Mussolinija v stolišinski luči. On je dajal poizjiva, da se izvršijo taki in taki stolišini. Opozicija izrablja vse to, posamezne osebe napuštajo fašistovske vrste in podajoje demisijske. Mussolini pa toče odjenjati in fašizem ne bo zapustil oblasti brez boja. Fašistovske čete se še sbirajo v provinci in v mesta Firenzi se je koncentriralo 20.000 črnih srjaci, ki so demonstrirale skoni mesto ter uničili in zažgali tiskarno

opozicijskega časopisa. Prifakuje se nadaljnjih nasilstev a strani fašistov in razglisitev obsednega stanja.

Cankov v Bukarešti.

Kakor je slabo opravil Cankov svojo misljo v Beogradu — v kolikor se nanašala misljo na protiboljševski blok — tako je tudi v Bukarešti Cankov našel na slab teren. I v Beogradu i v Bukarešti nastopajo vlade proti komunistom brez Cankovove vopodbude. In kor se za to Cankovovo misljo protiboljševskega bloka skrivajo obnemni interesi Anglije, da si ustvari na Balkanu svojo oporo, je to njegovo potovanje v glavnem ogrelilo svoj namen. Jugoslavija in Rumunija eta dve potkolonije francoskega kapitala in Francija skrbno čuva svoje interese na Balkanu in v Srednji Evropi, prihajajoč v konflikt s angleškim imperialismom.

Cankov je sicer s svojim potovanjem

Konferenca baltskih držav.

Baltiše države (na zapadu sovjetske Rusije) bodo imele 17. januarja t. l. konferenco, na kateri bodo sstanjili ministri vseh držav, tudi Finska in Poljska, predlagali v podpis pogodbo o razlošču. Nadalje bo konferenca sklenila postati Franciji protestno noto proti oddajenju Wranglove mornarice nazaj sov. Rusiji, kajti potem bi imela Rusija najmočnejšo mornarico med državami ob Vahodnem morju.

Aretacija komunistov v Madžariji.

V Budapešti je bilo aretiranih 450 komunistov. To so snaki protiboljševskega bloka in ofenzive proti sov. Rusiji.

Iz sovjetske Rusije

Resnica o uniji sovjetskih republik.

Pod tem naslovom prinasa angleški dnevnik „Daily Herald“ poročilo Parcella, voditelja angleških strokovnih organizacij, o svojem nedavnem bivanju v sovjetski Rusiji.

Parcell pravi: „Spominjam se, da sem pred mnogo leti, mislim, da l. 1908. Sital knjigo And. Carnegie, ki je hotel dvakrat, da bi našel ameriški kapital, če bi hotel gospodarsko izkoristiti južno Rusijo, da bi tam našel pravo Meko, sinčni vrh, nov Mont Everest.“

Ko sem sedaj prepotoval po Ukrajini nad 5000 vrst (l vrsta = 197 km), sem vedno mislil na tega kapitalističnega modrijana. Carnegie je hotel izkoristiti naravnih bogastev v privatno svojih rokah po ruski delavci prevzeli nalogo, da izkoristijo domača bogastva in se spajo na splošno korist.

Naj sem opazoval katerokoli kraj v doosnem basenu — so me presenetila tu zakopitena nasprotiva kapitalizma, bolje rečeno, nasprotja njegove „civilizacije“. To sem opazoval orjunski boj, ki boče postati

gospodar nad vsemi temi fizičnimi in duševnimi, od kapitalizma podedovanimi defekti.

Tu sem videl, v kakšnih strahnih razmerah je živel ruski delavec pod carističnim režimom. Tu sem videl opustelostjo, ki so jih napravili beli (kontrarevolucionarne bande).

Tu sem videl junakho in ogromno delo, ki ga je napravila sovjetska oblast a tem, da je prezmagala razbojniške tolpe in da zdravi rane, ki jih je zadobila ta lepa dežela.

Umazani prostanski kapitalizma nalagajo kolosalno delo novim gospodarjem, ki korakoma uničujejo zadnje razvaline kapitalizma in jih nadomestljajo s novo vitalnostno proletarsko agrobdo. Priznati moram spopadnost, voljo in disciplino delavske republike, ki mobilizira svoje zmame za agrobdo novega sveta.

Ne najdem dovolj besed, da bi označil brezpogovorno hrvudo kapitalizma, ko vidim, koliko uspešnosti, uspešnosti in produktivnosti je zmogel.

manjkanka in za ustvarjanje ugodnih življenjskih pogojev.

Dalje. Streovka Jasno priča o velikih naporih sovjetske oblasti za upostavo hidroelektričnih postaj, za organiziranje produkcije na znanstveni podlagi, za pobiranje teme in nevrednosti.

Za ilustracijo energije in zavesti smaga, ki navdušuje ruske delavce, bom navedel sledeč odgovor nekoga rudarja iz donskega basena na opombo svojih angleških sodrugov. Moj tovariš je narodeč omenil velike težkobe, proti katerim se je treba tu boriti. Nato je odvrnil ruski rudar: „Pomnite, da so rudniki na šli!“

Največji primer energije in sposobnosti delavca z razreda je pa postaja Šaturska. Pred štirimi leti je bil ta kraj razljan — o tem sem poročal po evanjem prvem potovanju po Rusiji. Sedaj sem bil čruga tu in je ogledoval največji rudnik sovjetske republike.

(Konec prihodnjije.)

Imperialistični sunki proti sovjetski Rusiji.

Alta: ja je sovjetskom priznala unijo sovjetskih republik. V tej Albaniji je bila za kralja Fan Nolitjeva vlada, ki se je

